

N:o 16.

Af herr **O. B. Olsson** i Maglehult, om ändring i gällande bestämmelser i fråga om rösträtt vid kommunal- och kyrkostämmor.

Rösträttsfrågan har nu i snart ett fjerdedels sekel stått på dagordningen och stundom framstått som en verkligen brännande fråga. För folkmöten, arbetareföreningar och politiska agitationer har den varit och är fortfarande ett ämne för samtal, diskussioner och mer eller mindre välbetänkta resolutioner. Riksdagen har också försökt sig på frågans lösning. Men ännu står frågan i det närmaste på samma punkt som för 25 år sedan.

Den måste dock någon gång lösas, ty tidsandan fordrar det med alltmera högljudd styrka, äfven om fördelarne af dess lösning icke skulle blifva så stora som man ofta nu tyckes förespegla sig, och det torde därför ursäktas mig, att jag i min ringa mån också försöker lemna ett litet bidrag till den påträngande frågans förande ett steg framåt.

Om den politiska rösträtten vill jag i denna motion icke yttra mig, enär den fordrar en annan behandling än den kommunala, liksom den hvilar på andra grunder. Det är icke heller min mening att yrka på den kommunala rösträttens utsträckning hvarken till hvarje myndig eller till hvarje skattskyldig person, såsom man så ofta får höra från folkmöten och arbetareföreningar uttalas; icke heller tror jag frågan låter lösa sig hvarken med lika rösträtt för alla, hvilket är obilligt begärdt, att t. ex. den 18-årige drängen eller pigan skulle hafva lika mycket att säga i kommunens angelägenheter som husbonden, hvilken har att betala för hundratals eller tusentals fyrkar, ej heller löses den med en graderad röstskala, som aldrig kan byggas på någon rationel, utan blott på en konventionel, d. v. s. godtycklig grund.

Vida lättare låter denna fråga lösa sig genom aktgifvandet på föremålet, hvarom voterats skall. Denna princip är redan längesedan upptagen och godkänd i svenska lagstiftningen. Vid val af elektor, riksdagsmän, nämndmän m. fl. har hvarje röstberättigad lika röst, utan afseende på det honom åsatta fyrktal. Skulle icke denna princip kunna tillämpas vid alla

personliga val, såsom till prest, klockare, organist, folkskolelärare, kronofferdingsman, sockenombud, komitéledamöter etc. etc. Lönen eller arfvodet till den valde är ju på förhand bestämd och församlingens utgifter blifva hvarken större eller mindre, ehvad det ena eller andra partiet vinner seger vid valet. Allt beror härvid på den röstandes omdömesförmåga om den valdes lämplighet för den ifrågavarande befattningen, och man kan icke med säkerhet påstå, att den, som röstar för fem fyrkar, har mindre omdömesförmåga i detta fall än den som har femhundra fyrkar.

Annorlunda ställer sig saken, då fråga uppkommer om utgifter för kommunen, såsom skolhusbyggnad, fattiggårdsanläggning m. m. Man kan icke förneka rättigheten af att rättigheter och skyldigheter bära motsvara hvarandra, och man kan icke rimligen begära eller förvänta, att den högt beskattade skall med bibehållande af sina stora skyldigheter låta sina rättigheter alldeles likställas med den lägst beskattade. Skall man betala i följd af beslutet, så vill man, och detta med rätta, hafva något att säga vid beslutets fattande. Men här visar erfarenheten, att stora svårigheter kunna uppkomma, särdeles på vissa orter, der ett litet fåtal af högtbeskattade kunna öfverrösta hela församlingen, hvarom åtskilliga kommunalstämmobeslut angående deltagande i jernvägsanläggningar m. m. bära sorgliga vittnesbörd. Detta bör dock kunna något modereras, på samma sätt som lagstiftningen förut inskränkt rösträtten för de högst beskattade i städerna, ehuru rösträtten på landet knappast lär kunna fixeras till någon viss maximisiffra såsom i städerna. Detta torde dock kunna afhjelpas med ett stadgande, att ingen enskild person eller bolag finge i fråga om utgifter utöfva rösträtt vid kyrko- eller kommunalstämma för mer än $\frac{1}{20}$ -del af hela kommunens fyrktal efter den för året inom kommunen gällande fyrktalslängd.

På grund af hvad jag sålunda anfört, vågar jag vördsamt föreslå, att Riksdagen ville för sin del besluta sådana ändringar uti eller tillägg till nu gällande kommunal- och kyrkostämmoförordningar,

att vid alla personliga val å stämman hvarje röstegande må ega lika röst;

att vid beslut om utgifter från kommunen ingen må rösta för mer än $\frac{1}{20}$ -del af kommunens sammanlagda fyrktal efter årets fyrktalslängd.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 23 januari 1891.

O. B. Olsson.